

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/106757,Obchody-gdynskiego-Sierpnia80-z-udzialem-prezesa-IPN-dr-Jaroslawa-Szarka-29-30-s.html>
20.04.2024, 00:31

Obchody gdyńskiego Sierpnia'80 z udziałem prezesa IPN dr. Jarosława Szarka - 29-30 sierpnia 2020

„Pamiętajmy o Andrzeju Kołodzieju, przywódcy strajku w Stoczni im. Komuny Paryskiej, nie zapominajmy o takich ludziach jak ks. Hilary Jastak”.

W Gdyni 29 sierpnia rozpoczęły się obchody 40. rocznicy powstania „Solidarności” i Sierpnia’80. Delegacja IPN na czele z prezesem Instytutu dr. Jarosławem Szarkiem złożyła kwiaty pod pomnikiem Ofiar Grudnia 1970.

Następnie w sali koncertowej Zarządu Portu Gdynia odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń „Bohaterom Sierpnia 80’’. Głos zabrał prezes IPN.

- Dla Instytutu Pamięci Narodowej pamięć o wielkim polskim Sierpniu’80 nie może być pamięcią bez Solidarnej Gdyni. O Gdyni musi usłyszeć cała Polska. To w Stoczni im. Komuny Paryskiej sformułowano słynne gdyńskie postulaty z pierwszym żądaniem – prawem do wolnych związków zawodowych. To jest wasze dzieło – podkreślił dr Jarosław Szarek.

- Pamiętajmy o Andrzeju Kołodzieju, przywódcy strajku w Stoczni im. Komuny Paryskiej, nie zapominajmy o takich ludziach jak ks. Hilary Jastak. To słynna Msza św. w pierwszą strajkową niedzielę. Przypominajmy historię wolnej drukarni w gdyńskiej stoczni. To w Gdyni było poligraficzne zaplecze tego wielkiego strajku. Bez wsparcia Gdyni, Sierpień’80 mógł mieć całkiem inny wymiar – dodał.

- Z tych wszystkich powodów składamy wam hołd. Ale jest jeszcze jedna istotna sprawa. Tę wiedzę i tę pamięć trzeba przekazywać kolejnemu pokoleniu, naszej młodzieży – podsumował prezes IPN wskazując na najnowsze wydawnictwo IPN – [audiobook ze wspomnieniami Andrzeja](#)

[Kołodziej](#) działacza Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, w sierpniu 1980 roku organizatora strajku w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni, sygnatariusza Porozumień Sierpniowych, współzałożyciela Solidarności Walczącej.

Następnie odbyło się przekazanie uczestnikom VIII tomu albumu „Ludzie Sierpnia '80 w Gdyni” autorstwa Małgorzaty Sokołowskiej oraz występ artystyczny Krystyny Prońko.

Jednocześnie polecamy [wystawę IPN „Król Kaszubów – kapłan Gdyni. Ksiądz prałat Hilary Jastak \(1914-2000\)”](#) oraz [Biuletyn IPN z artykułem „Niezlomny Kaszëba. Ksiądz Hilary Jastak \(1914-2000\)”](#)

W ramach obchodów miała miejsce również konferencja pt. „Geneza protestów robotniczych na Wybrzeżu. Strajki w gdyńskich zakładach pracy w sierpniu 1980 r.”

W konferencji wzięło udział grono historyków; Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku reprezentowali dr Piotr Brzeziński, dr Daniel Czerwiński i Krzysztof Filip. Wśród prelegentów był obecny Jerzy Miotke (stoczniovec, uczestnik strajków Sierpnia '80) oraz Małgorzata Sokołowska, związana z Gdynią publicystka. Moderatorem dyskusji był Aleksander Kozicki, przedstawiciel gdyńskiej „Solidarności”.

Konferencja poruszyła kwestię buntów społecznych począwszy od pierwszych lat powojennych. Jako pierwszy wypowiedział się w tej kwestii dr Daniel Czerwiński. Rozważania na ten temat puentował Aleksander Kozicki:

To jest okres, który jest zupełnie zapomniany [...] Pamięć o strajkach w latach czterdziestych zatarła się już w społeczeństwie. Dzięki pracy historyków IPN ten okres jest przywracany.

Jako przykład znanego w naszym regionie strajku z tego okresu wymieniono strajk dokerów w Nowym Porcie.

Łódź, Kielecczyzna i Częstochowa, odpowiadają za 80 procent strajków w latach czterdziestych. [...] Pierwsze informacje o strajkach w Gdyni to kwiecień 1946 roku – kontynuował wątek dr Daniel Czerwiński, podkreślając, że aparat bezpieczeństwa brutalnie rozprawiał się z uczestnikami strajku.

Znaczenie roku 1956 w sytuacji robotników przestawił Krzysztof Filip, w tym rozwój rad robotniczych; w kontekście lokalnym zaznaczył, że w Gdyni powstało 25 rad robotniczych, milicja robotnicza i milicje studenckie.

Wiosna i lato 1957 roku upłynęło pod znakiem wielu strajków w Polsce. Były to przede wszystkim strajki ekonomiczne – zaznaczył Krzysztof Filip.

W dalszej części dyskusji omówiono protesty robotnicze w marcu '68 i w Grudniu '70.

Ciekawy opis tamtejszej rzeczywistości przedstawił świadek historii Jerzy Miotke. W tamtym czasie, w latach siedemdziesiątych, był zatrudniony w gdyńskiej stoczni.

Realia płacowe były dramatyczne [...] Powszechną rzeczą była praca w godzinach nadliczbowych – podkreślił w obszernym opisie sytuacji ówczesnego robotnika.

Temat protestów roku 70 i '71 przedstawił dr Piotr Brzeziński. Ciekawym wątkiem tamtych dni były spotkania I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka z robotnikami, które miały miejsce w Szczecinie i Gdańsku.

Najjakktywniejszych uczestników strajków poddano inwigilacji [...] Z jednej strony władze stwarzały pozory liberalizmu, z drugiej zaś trzymały krótko tych, którzy odważyli się wystąpić przeciwko komunistom – konkludował historyk IPN.

Dr Piotr Brzeziński przypomniał także mało znany strajk robotników w czerwcu 1976 roku, gdy stanęła Stocznia Gdańska.

Publicystka Małgorzata Sokołowska przedstawiła swoje ustalenia, zawarte w przygotowywanej książce dotyczącej życia codziennego w Gdyni w latach czterdziestych i pięćdziesiątych. Był to częściowo groteskowy, ale przede wszystkim przynębiający opis nędzy najcięższej pracujących warstw społecznych u zarania Polski powojennej.

W drugiej części konferencji, która odbyła się po krótkiej przerwie, wzięli udział świadkowie historii. Ta część poświęcona była wyłącznie na wspomnienia świadków historii. Wzięli w niej udział Zbigniew Adamski, Zbigniew Bałka, Andrzej Kołodziej, Andrzej Kozicki, Roman Kuzimski, Marek Pacholec i Roman Stegart.

Konferencja została zarejestrowana i będzie dostępna on-line.

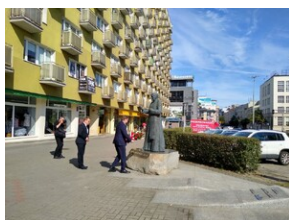
Niedziela, 30 sierpnia, to drugi dzień gdyńskich obchodów utworzenia „Solidarności”. Uczestniczył w nich również prezes IPN dr Jarosław Szarek, który złożył kwiaty pod pomnikiem ks. Hilarego Jastaka. Następnie udał się do nieodległej świątyni, z którą kapłan był przez lata blisko związany, czyli kościołem pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Kościół zawiera wiele pamiątek związanych z działalnością ks. Hilarego Jastaka, a także dotyczących historii Grudnia '70 i Sierpnia '80.

O godz. 11. w świątyni odbyła się uroczysta Msza święta w intencji „Solidarności”, w której wzięła udział delegacja IPN. Piękna homilia, którą usłyszeli wierni, zawierała wiele wątków historycznych dotyczących znaczenia „Solidarności”, wkładu Ojca Świętego Jana Pawła II w jej powstanie, działalności ks. Hilarego Jastaka w tych dniach.

W czasie strajków w Sierpniu 1980 roku ks. Hilary Jastak przybył do gdyńskich stoczniovców, aby podnieść ich na duchu i utwierdzić w przekonaniu, że walczą za słuszną sprawę. Gdyńska „Solidarność” pamięta o niezłomnym kapłanie i zawsze wspomina go w swoje święto.

Po Mszy świętej delegacja IPN, na czele z prezesem oraz dyrektorem Oddziału IPN w Gdańsku, prof. Mirosławem Golonem, udała się na grób ks. Hilarego Jastaka, znajdujący się przy kościele, gdzie złożyła zostały kwiaty.

W uroczystości licznie uczestniczyły poczty sztandarowe, kombatancki, przedstawiciele „Solidarności”, parlamentarzyści, działacze samorządowi.

PROGRAM OBCHODÓW

29 sierpnia

godz. 10.00 – konferencja pt. „Geneza protestów robotniczych na Wybrzeżu. Strajki w gdyńskich zakładach pracy w sierpniu 1980 r.” (Zarząd Morskiego Portu Gdynia, ul. Rotterdamska 9). W konferencji wezmą udział historycy Oddziału IPN w Gdańsku (dr Piotr

Brzeziński, dr Daniel Czerwiński, Krzysztof Filip).

godz. 14.30 – delegacja IPN na czele z prezesem Instytutu dr. Jarosławem Szarkiem złoży kwiaty pod pomnikiem Ofiar Grudnia 1970, al. Solidarności (Gdynia Stocznia)

godz. 15.15 – sala koncertowa Zarządu Portu Gdynia, ul. Rotterdamska 9, prezes IPN dr Jarosław Szarek weźmie udział w uroczystości wręczenia odznaczeń „Bohaterom Sierpnia 80”. W programie m.in. przekazanie uczestnikom VIII tomu albumu „Ludzie Sierpnia '80 w Gdyni” autorstwa Małgorzaty Sokołowskiej oraz występ artystyczny Krystyny Prońko

godz. 17.30 – sala koncertowa Zarządu Portu Gdynia, ul. Rotterdamska 9, „Koncert dla zwykłego Bohatera” – Jan Pietrzak i Andrzej Rosiewicz

30 sierpnia

godz. 10.45 – prezes IPN dr Jarosław Szarek złoży kwiaty pod pomnikiem ks. Hilarego Jastaka w Gdyni. Jednocześnie polecamy [wystawę IPN „Król Kaszubów – kapłan Gdyni. Ksiądz prałat Hilary Jastak \(1914-2000\)”](#) oraz [Biuletyn IPN z artykułem „Niezlomny Kaszëba. Ksiądz Hilary Jastak \(1914-2000\)”](#)

godz. 11.00 – w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa delegacja IPN będzie uczestniczyła w uroczystej Mszy św. w intencji bohaterów sierpnia

godz. 14.30 – delegacja IPN odwiedzi Teresę Zborowską – matkę śp. Marka Zborowskiego (działacz Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża od 1979 r., drukarz i kolporter pism i wydawnictw niezależnych, uczestnik akcji ulotkowych i protestacyjnych, współorganizator obchodów rocznic patriotycznych)

31 sierpnia

godz. 10.00 – pomnik Ofiar Grudnia '70, Plac Wolności przy Urzędzie Miasta – złożenie kwiatów

Zaproszenie na obchody 40 rocznicy powstania Solidarności
KOSZ, Solidarność, Fundacja Pomnika Historyczna oraz Prezydent Miasta Gdyni
zapraszają na oficjalne Obchody 40 rocznicy powstania Solidarności,
które odbędą się 29 sierpnia 2010 roku, w sali koncertowej
170a al. Solidarności Zarządu Portu Gdynia, ul. Rotterdamska 9

W programie:
10:00 konferencja, pt. "Głosy protestów robotniczych na Wybrzeżu. Strajki w gdynińskich zakładach pracy w sierpniu 1980 r."
13:00 obchody historyczne
14:30 wręczenie kwiatów pod pomnikiem "Ofiar Grudnia 1970", pt. "Solidarność"
15:15 uroczystości wręczenia odznaczeń "Bohaterom Sierpnia '80"
w programie m.in. przekazanie uczestnikom VIII tomu albumu
"Ludzie Sierpnia '80 w Gdyni" autorstwa Małgorzaty Sokołowskiej
oraz występ Krystyny Prońko
17:30 "Koncert dla zwykłego Bohatera" – Jan Pietrzak i Andrzej Rosiewicz

PLIKI DO POBRANIA

[Wręczenie odznaczeń \(pdf, 470.91 KB\) 25.08.2020 11:00](#)
[Zaproszenie \(pdf, 1.02 MB\) 25.08.2020 11:00](#)